ΓΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΑΣΗΣ

Α.Δ. Γαρύφαλλος

ΧΑΡΤΗΣ

ΤΟ ΜΕΣΟ ΠΟΥ ΜΑΣ ΚΑΝΕΙ ΟΙΚΕΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΡΑΝΤΟΣΥΝΗ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΤΗΝ ΦΕΡΝΕΙ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΝ ΚΑΝΕΙ

ΕΠΟΠΤΕΥΣΙΜΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΗ

Ε. Λιβιεράτος

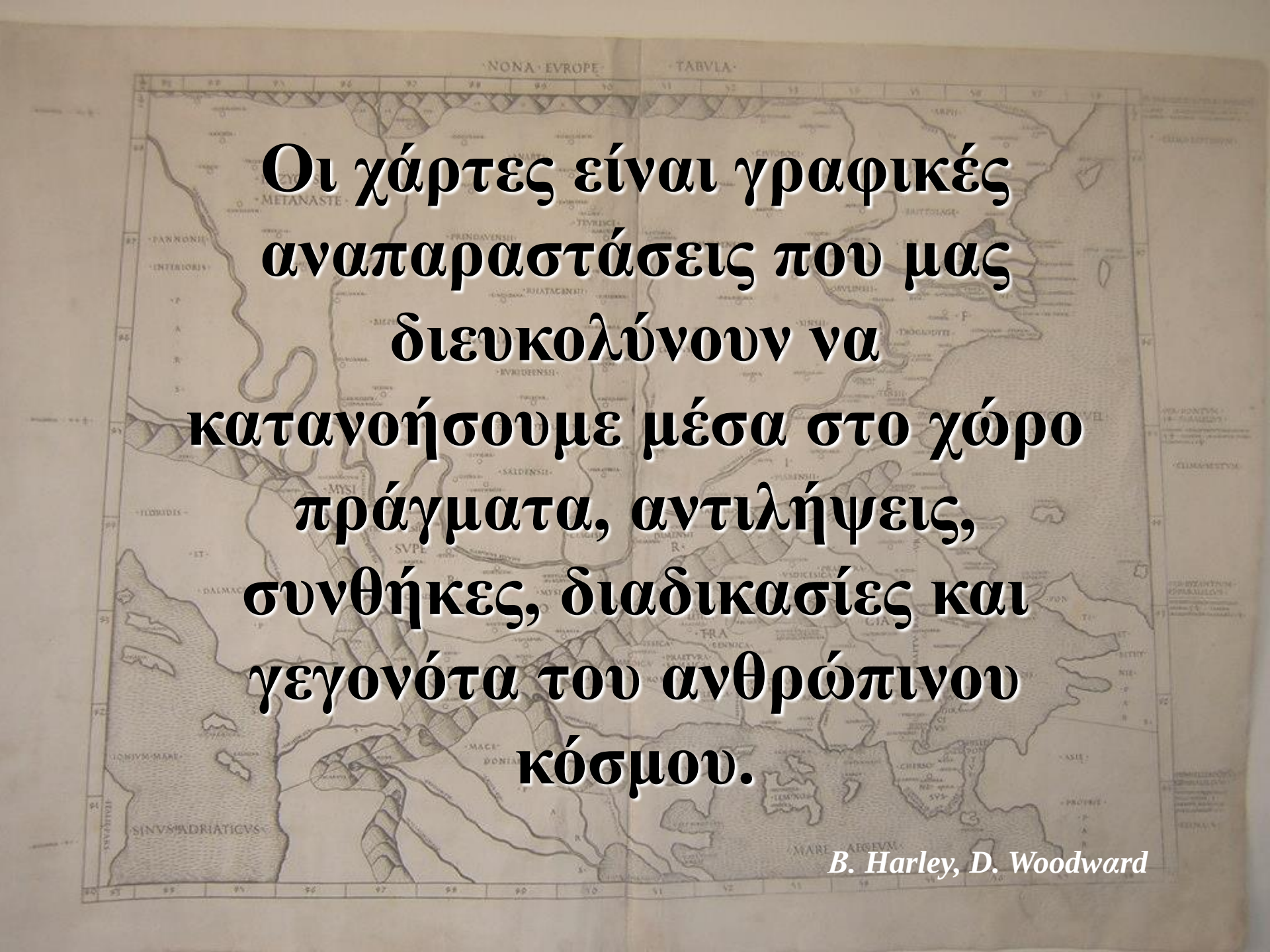

Οι χάρτες είναι γραφικές αναπαραστάσεις που μας διευκολύνουν να κατανοήσουμε μέσα στο χώρο πράγματα, αντιλήψεις, συνθήκες, διαδικασίες και γεγονότα του ανθρώπινου κόσμου.

B. Harley, D. Woodward

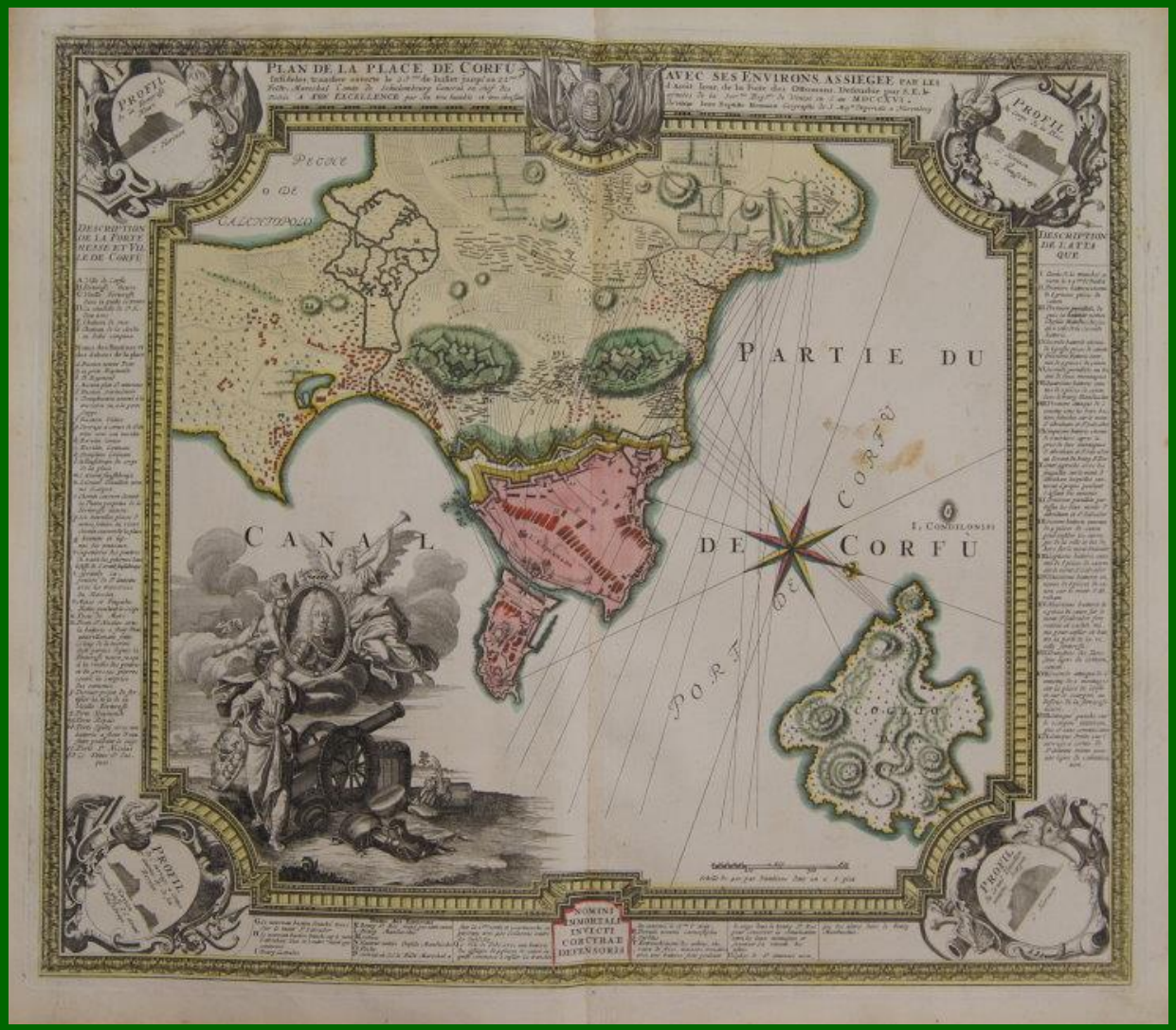

J. B. Homann 1707

42 cm

1689, J. Cantelli da Vignola

32 cm

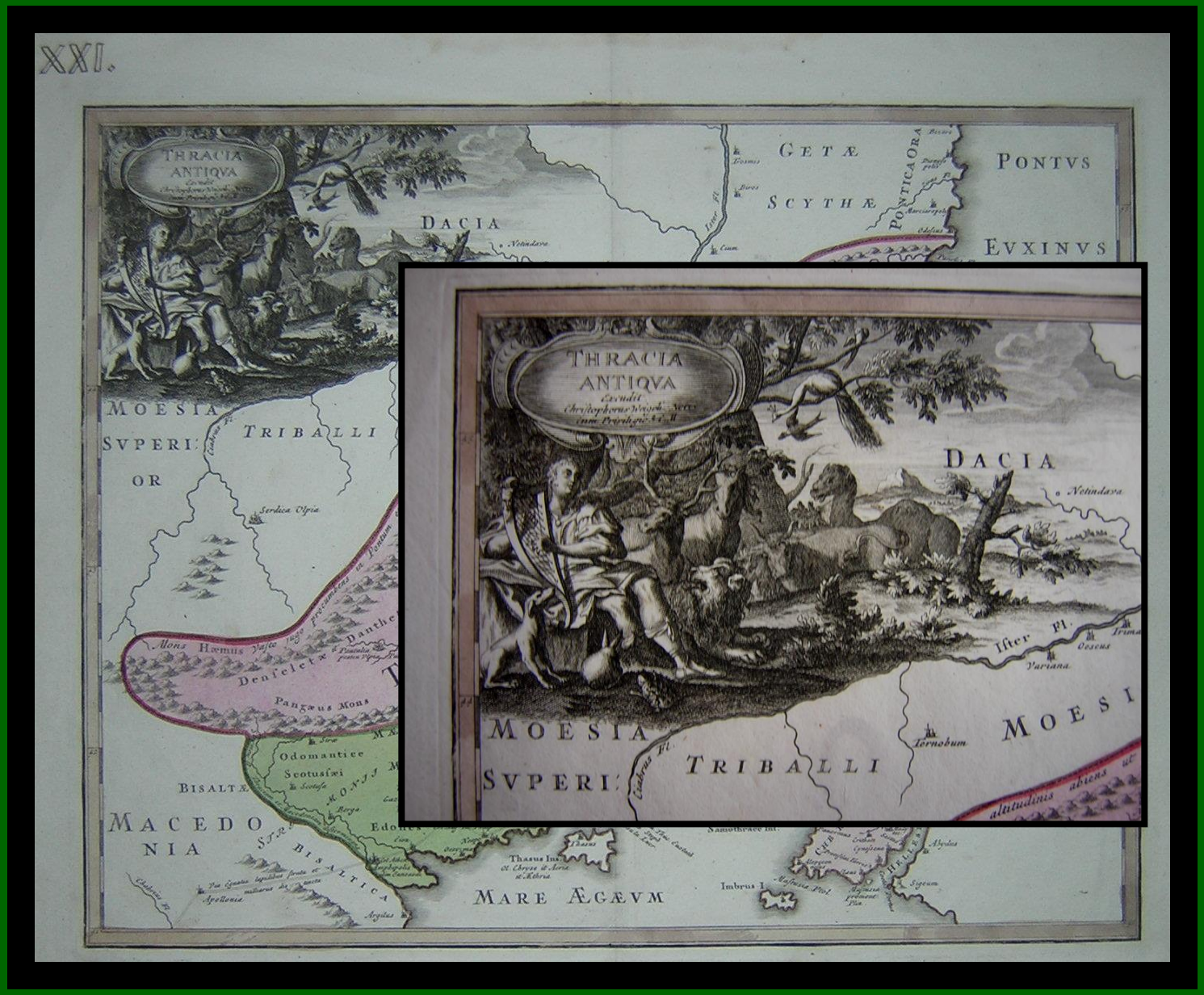

1720, J.C. Weigel

42 cm

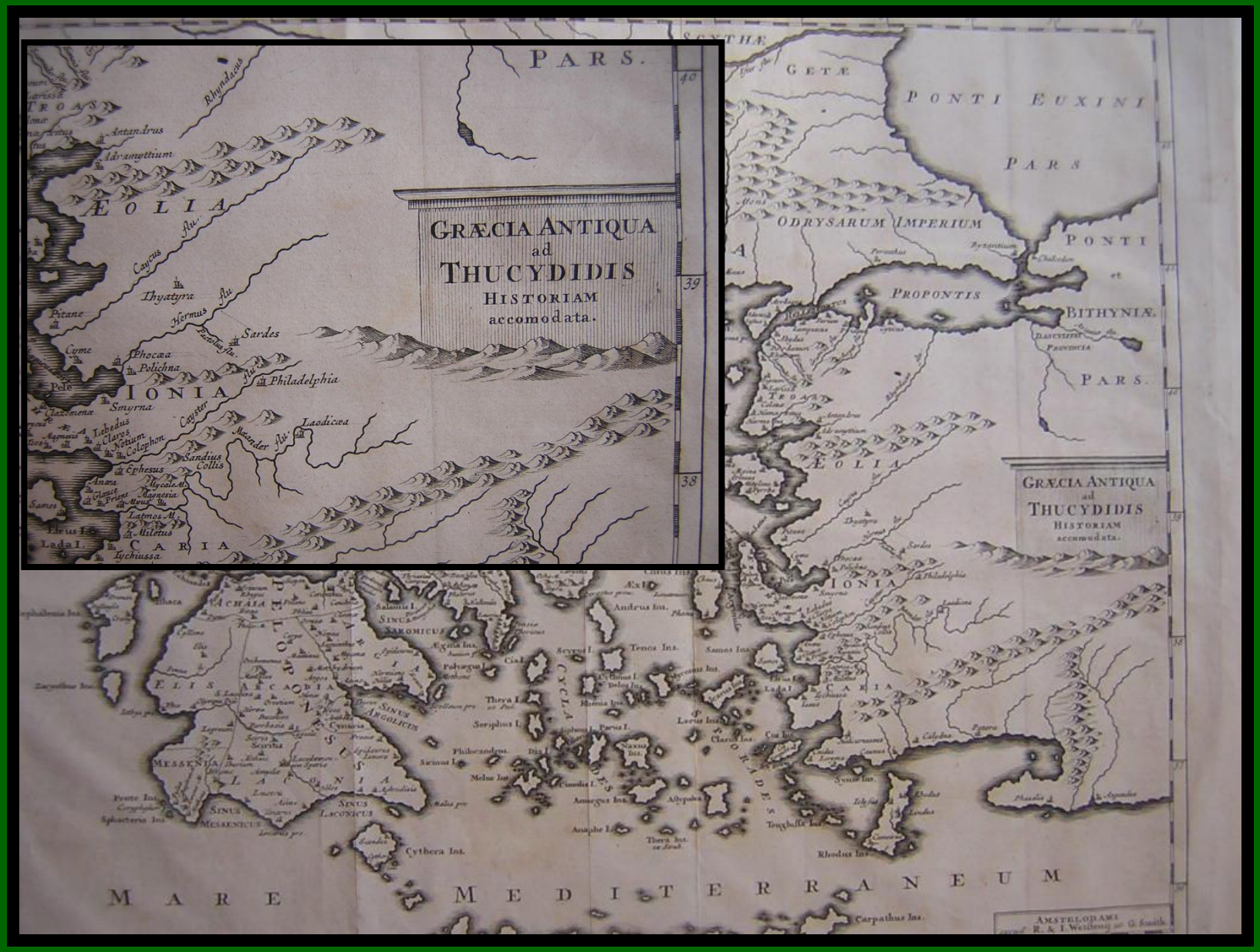

1731 R. Wetstein

1755, D'Anville

45,5 cm

1729, F. de Wit

49 cm

1721, J. Senex

35,5 cm

BULGARIA
Eastern Rumelia
TURKEY
Sofia
Philippopolis
Adrianople
CONSTANTINOPLE
SALONICA
Gulf of Salonica
SEA OF MARMARA
Rustchuk
Varna
Shumla
Tirnova
Plevna
Seres
Kodosto
Silistria
Vidin
Stara Zagora
Karnobat
Burgas
Sozopol
Kirk Kilisse
Lemnos
Samothrace
Thasos
Gallipoli
Rodosto
Ipsala
Malgara
Bigha
Panderma
Marmara
Kalessi
Chanak
Lapsaki
Adrianople
Philippopolis
Sofia
Salonica
Constantinople
Varna
Rustchuk
Silistria
Shumla
Tirnova
Plevna
Seres
Kodosto
Ipsala
Malgara
Bigha
Panderma
Marmara
Kalessi
Chanak
Lapsaki
Lemnos
Samothrace
Thasos
Gallipoli
Karnobat
Burgas
Sozopol
Kirk Kilisse
Varna to Constantinople 188
Constantinople to Sulina 359
Burgas to Odessa 359
Varna to Constantinople 146
Bla Coast 121
Constanta to Constantinople 188
Dardanelles 198
Dardanelles 154
Dardanelles 14
Dardanelles 185
Dardanelles 157
Dardanelles 29
Dardanelles 31
Dardanelles 40
Dardanelles 70
Dardanelles 134
Dardanelles 145
Dardanelles 150
Dardanelles 159
Dardanelles 160
Dardanelles 161
Dardanelles 162
Dardanelles 163
Dardanelles 164
Dardanelles 165
Dardanelles 166
Dardanelles 167
Dardanelles 168
Dardanelles 169
Dardanelles 170
Dardanelles 171
Dardanelles 172
Dardanelles 173
Dardanelles 174
Dardanelles 175
Dardanelles 176
Dardanelles 177
Dardanelles 178
Dardanelles

31 cm

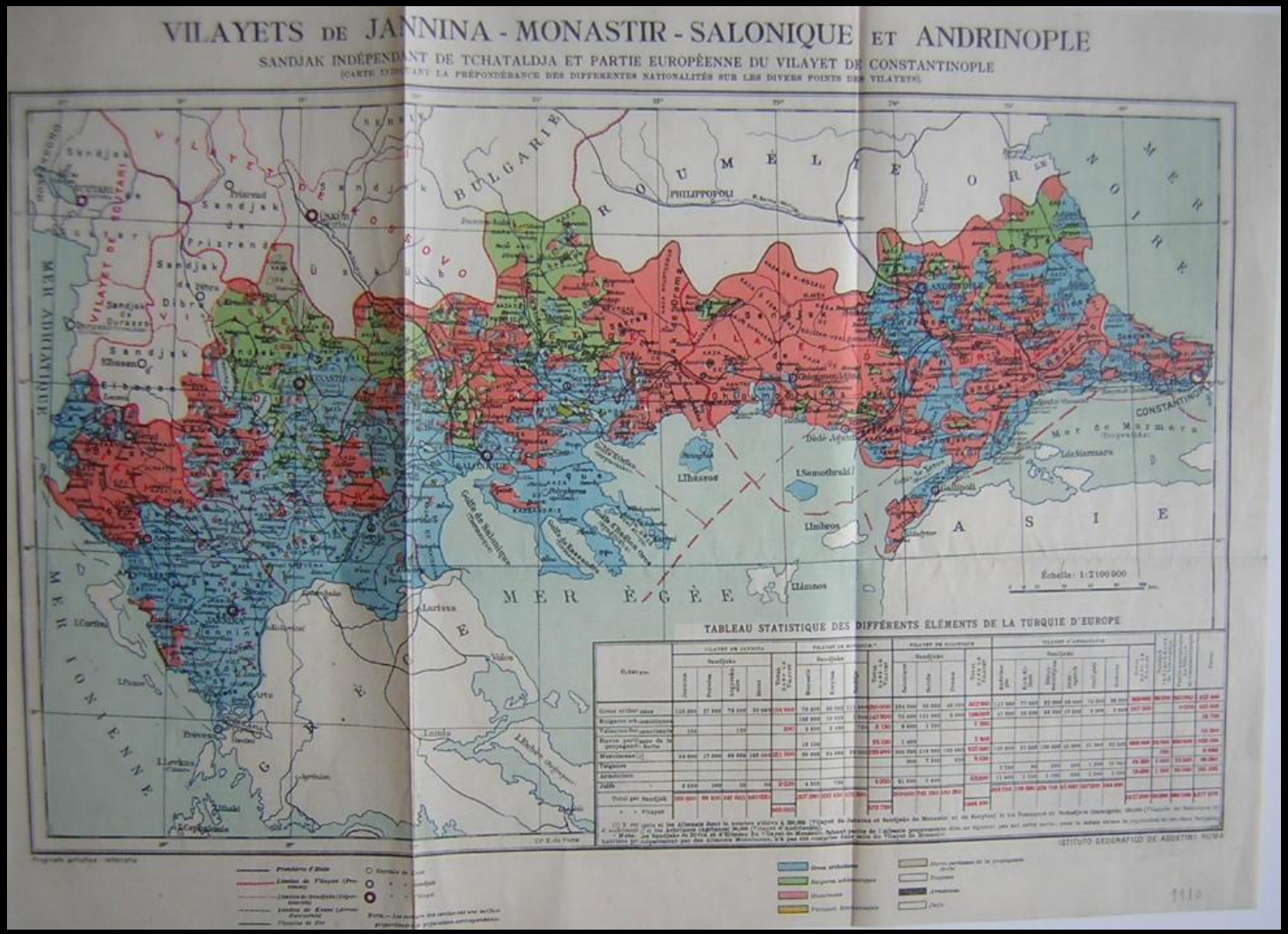

1910, Insituto de Agostini, Roma

1924 Ελληνικός Στρατιωτικός

1899 Οθωμανικός Στρατιωτικός

1926 Βουλγαρικός Στρατιωτικός

1920, Γαλλικός Στρατιωτικός

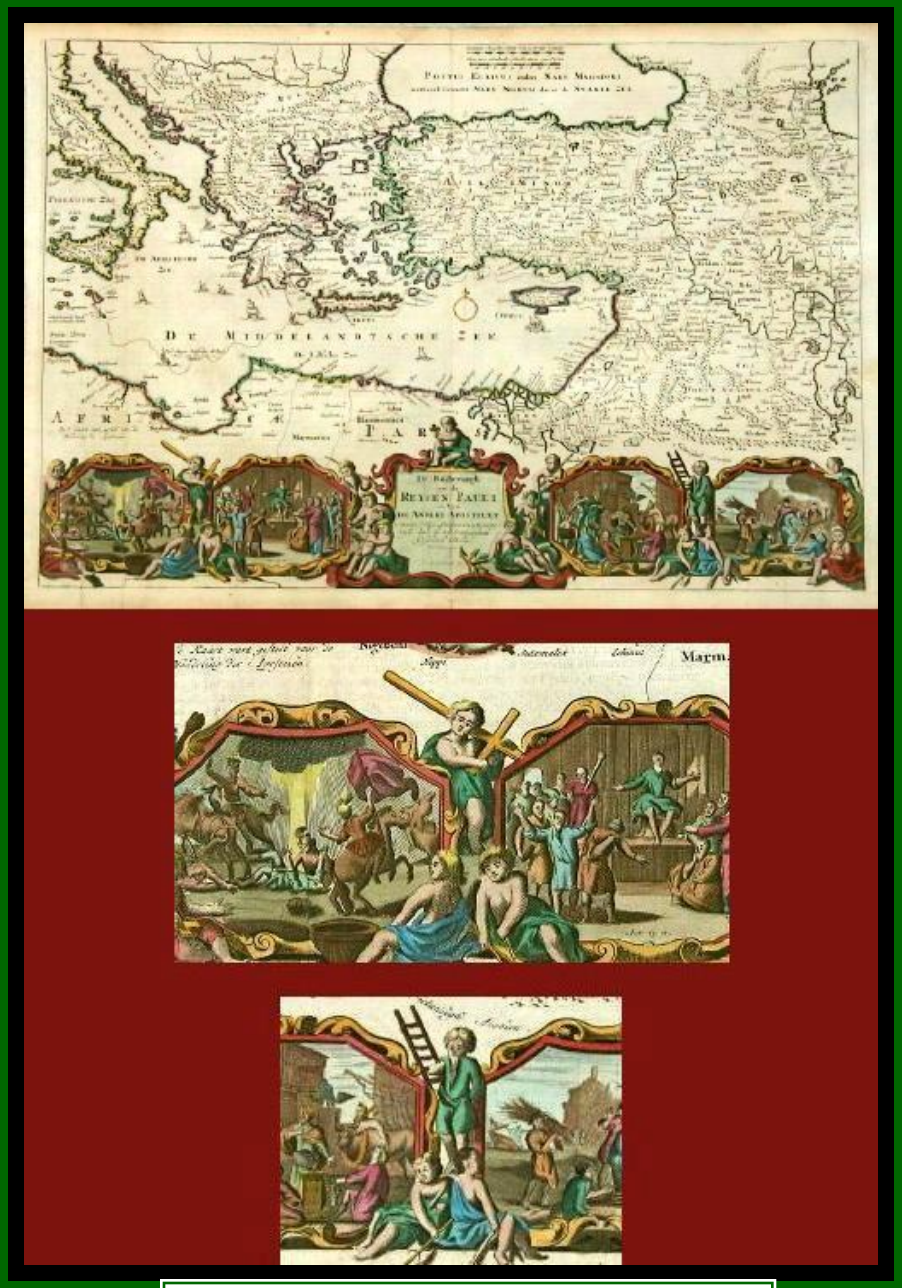

1714 D. Stoopendael

Εργαλείο για

- Εμπόρους
- Στρατιωτικούς
- Ιστορικούς
- Αρχαιολόγους
- Περιηγητές
- Προσκυνητές

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΤΗΣ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

- Προϊστορία ή περίοδος των μνημονικών αναπαραστάσεων

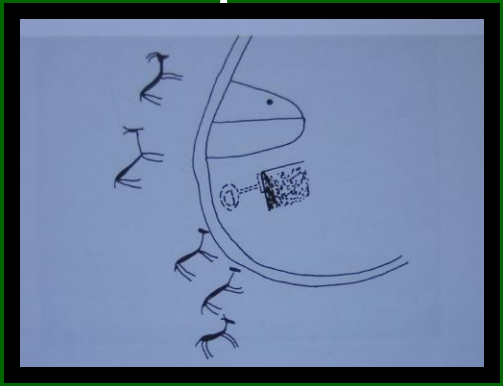

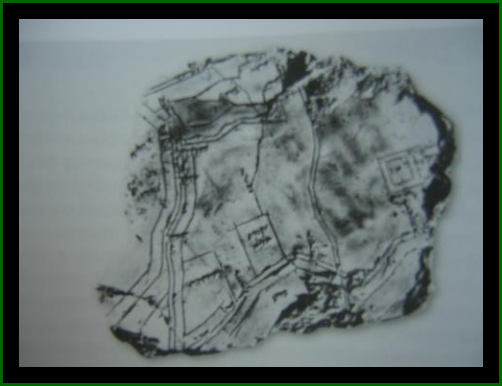

Πλάκα της Νιπούρ ~1500 π.Χ.

- **Προελληνική περίοδος ή περίοδος της γεωμετρικής παραμετροποίησης**

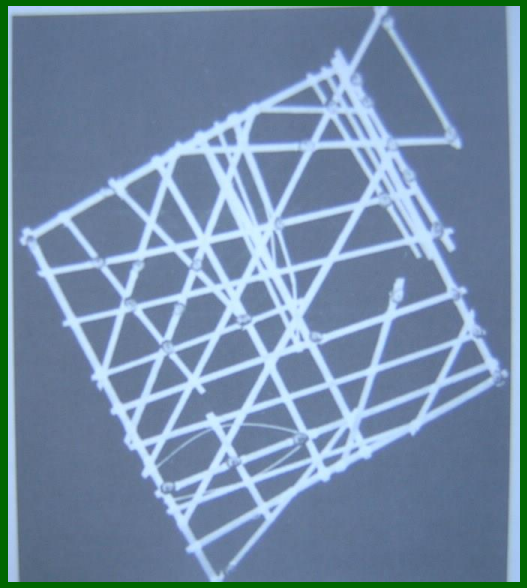

Σύνδεση γης με τα ουράνια σώματα
Πρώτα όργανα μέτρησης

- **Ελληνική περίοδος**

1. Ιωνική και Πυθαγόρειος (7ος-5ος πΧ αιώνας)

2. Κλασσική ακμή (4ος-2ος πΧ αιώνας)

3. Αλεξανδρινή κορύφωση (2ος πΧ-2ος μΧ αιώνας)

Ο Θαλής ο Μιλήσιος (640-546 π.Χ)

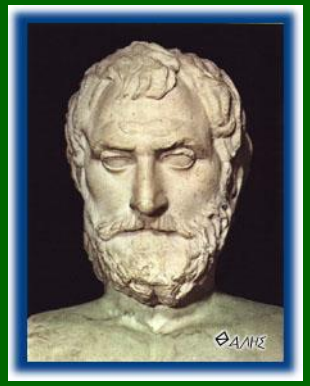

Σφαιρικότητα της Γής

Μικρή Άρκτος – Πολικός αστέρας

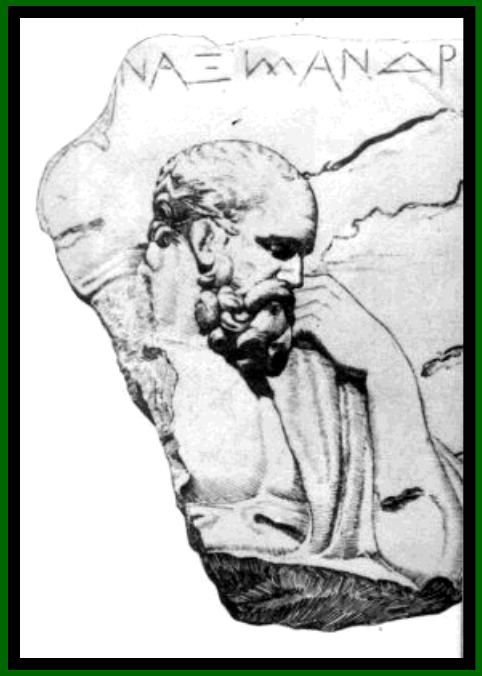

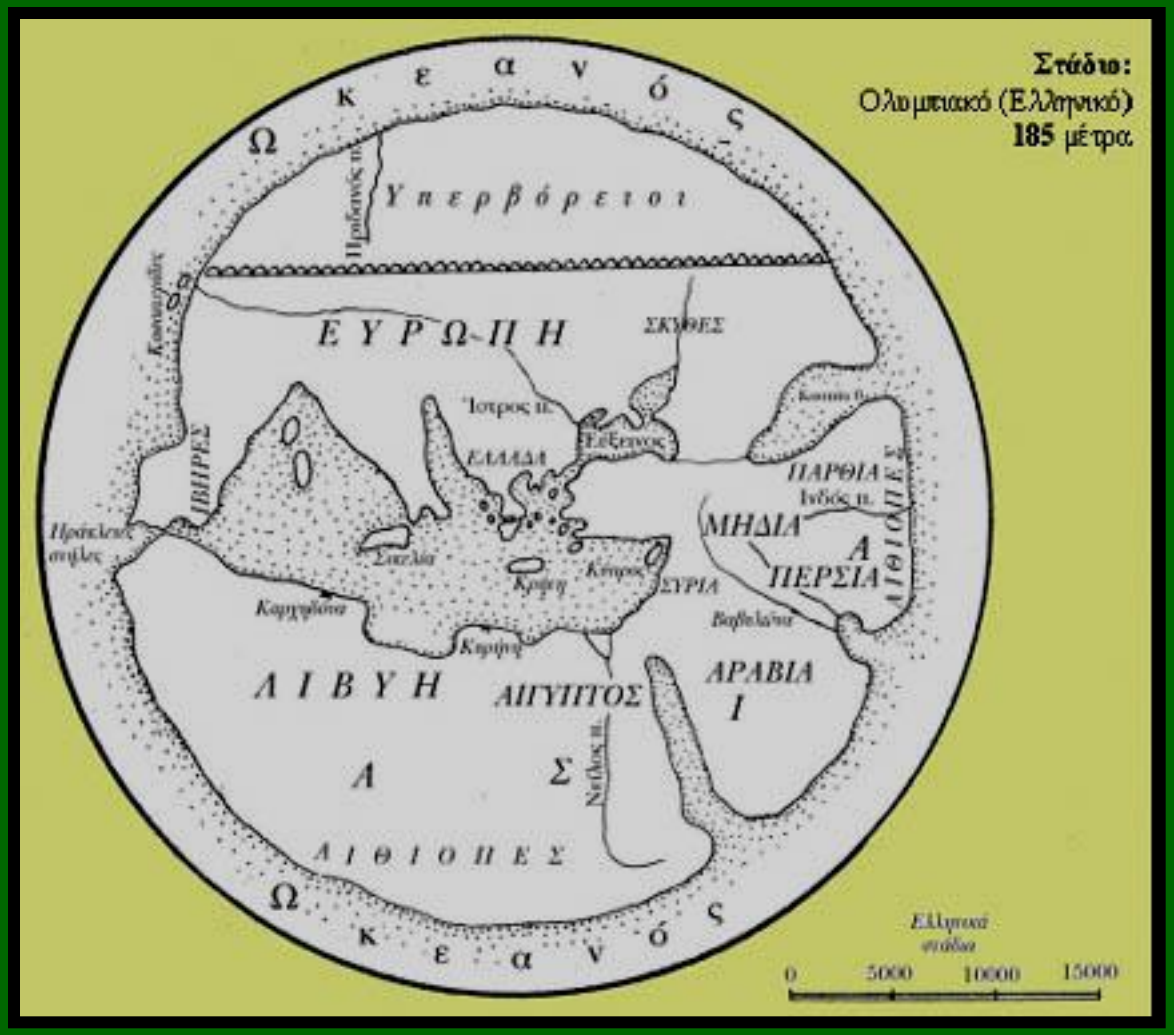

Αναξίμανδρος (610-545 π.Χ.) – Εκαταίος (549-472 π.Χ.)

Πυθαγόρας και Παρμενίδης

6ος αιώνας π.Χ.

Σφαιρικότητα της Γης

Νεφέλες του Αριστοφάνη 423 πΧ

Στ. Πρὸς τῶν θεῶν, τί γὰρ τάδ᾽ ἐστίν ; Εἰπέ μοι.
Μα. Ἀστρονομία μὲν αὐτηί.
Στ. Τουτὶ δὲ τί ;
Μα. Γεωμετρία.
Στ. Τοῦτ᾽ οὖν τί ἐστι χρήσιμον ;
Μα. Γῆν ἀναμετρεῖσθαι.
Στ. Πότερα τὴν κληρουχικήν ;
Μα. Οὔκ, ἀλλὰ τὴν σύμπασαν.
Στ. ἀστεῖον λέγεις·
τὸ γὰρ σόφισμα δημοτικὸν καὶ χρήσιμον.
Μα. Αὕτη δέ σοι γῆς περίοδος πάσης. Ὁρᾷς ;

- **Εύδοξος ο Κνίδιος (410-355 π.Χ.):** **Αστρονομία, ουράνια μηχανική, αναλυτική γεωμετρία, ημερολόγιο 365 ημερών**

- **Δικαίαρχος από τη Μεσσήνη (340-290 π.Χ.):** **Γεωγραφικό μήκος και πλάτος. Ρόδος - Διάφραγμα**

- **Αρίσταρχος ο Σάμιος (320-250 π.Χ.):** **Ηλιοκεντρικό σύστημα**

Αριστοτέλης (384-322 π.Χ.)

Τέσσερα θεωρήματα για τη σφαιρικότητα της Γης

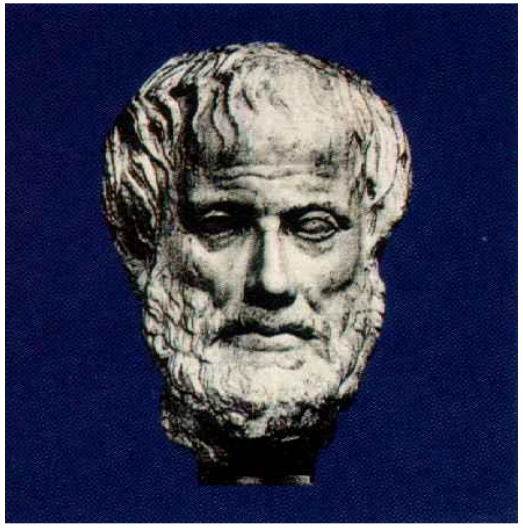

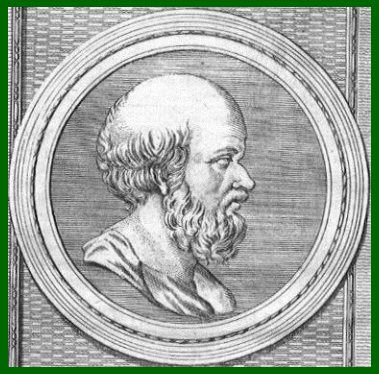

Ερατοσθένης από την Κυρήνη (275-195 πΧ)

- Απόσταση Σιήνης-Αλεξάνδρειας
- Αστεροσκοπείο
- Περίμετρος Γης (+16%)
- Παγκόσμιο χάρτη (240 πΧ)

Ο κατά Ερατοσθένη Κόσμος (240 π.Χ.)

Κράτης ο Μαλλώτης (270-180 π.Χ.)

Γήινη σφαίρα -4 ηπείρους

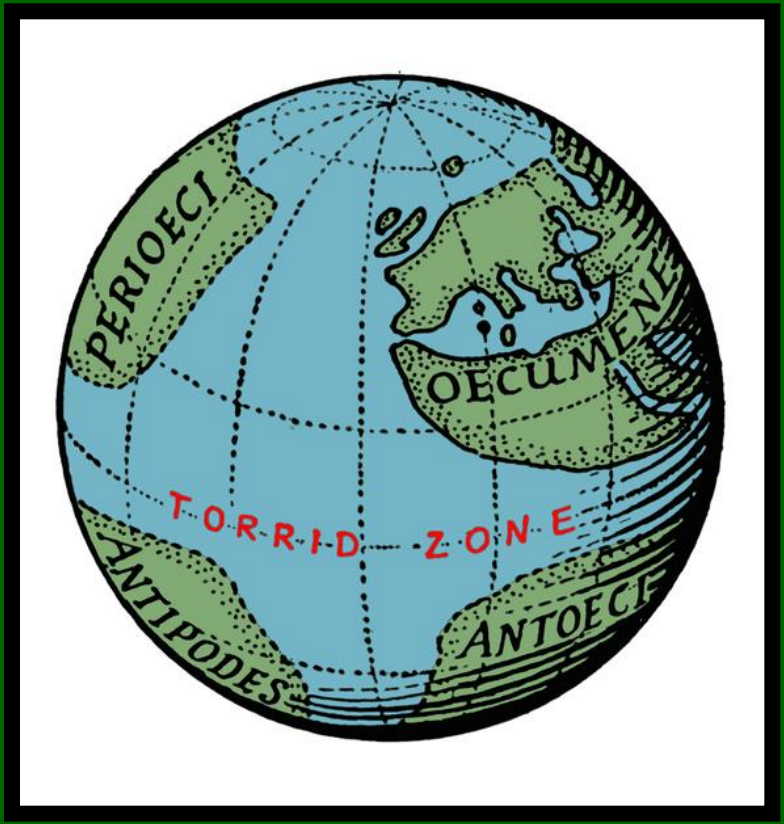

Ίππαρχος ο Ρόδιος (180-120 π.Χ.)

- Ο θεμελιωτή της σύγχρονης αστρονομίας
- Καθορίζει τις συντεταγμένες των μεσημβρινών και των ισημερινών
- Τη μέτρηση του γεωγραφικού πλάτους & μήκους, καθώς και τις γεωμετρικές προβολές

Ποσειδώνιος ο Απαμεύς ή Ρόδιος (135-51 π.Χ.)

- Μέτρηση Ρόδου – Αλεξάνδρειας
- Μέτρηση περιμέτρου της Γης (Απόκλιση -17%)
- Επίδραση έως τον Πτολεμαίο και έως το 1700

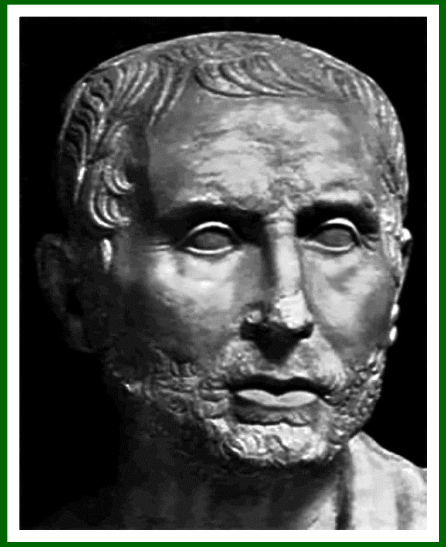

Μεγάλες περιηγήσεις

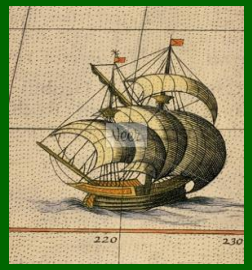

- Άννων ο Καρχηδόνιος: Νήσοι Μακάρων, δυτ. ακτές Αφρικής 6ος πΧ αιώνας
- Σκύλαξ ο Καρυανδρεύς: Ερυθρά Θάλασσα, Περσικός Κόλπος, Περίπλους της Μεσογείου 5ος αιώνας πΧ
- Πυθέας ο Μασσαλιώτης: Θούλη, ακτές Νορβηγίας 4ος αιώνας πΧ
- Νέαρχος ο Κρης: Ινδός, Ινδικός ωκεανός, Περσικός κόλπος, Τίγρης 4ος αιώνας πΧ

Η εξέλιξη της απεικόνισης της Γης κατά την αρχαιότητα

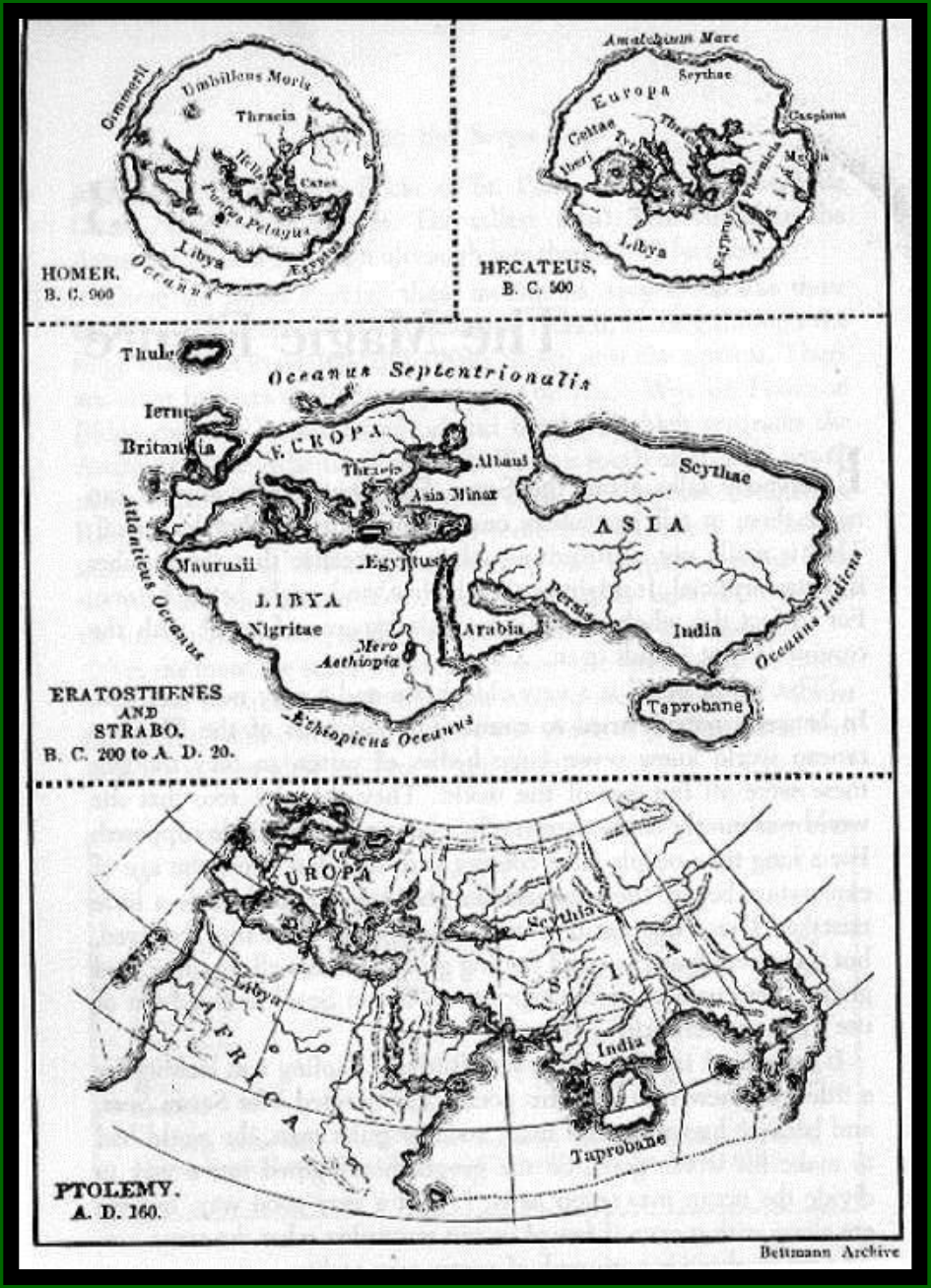

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ (85-165 μ.Χ.)

<u>ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ</u>
<u>90-165 μ.Χ.</u>
Γεωγράφος-Αστρονόμος
Γεωκεντρική θεώρηση
Βιβλιοθήκη Αλεξάνδρειας
«Μεγάλη Σύνταξις Αστρονομίας»
ή «Αλμαγέστη»
«Γεωγραφική Υφήγησις»
Τεράστια επίδραση επί αιώνες

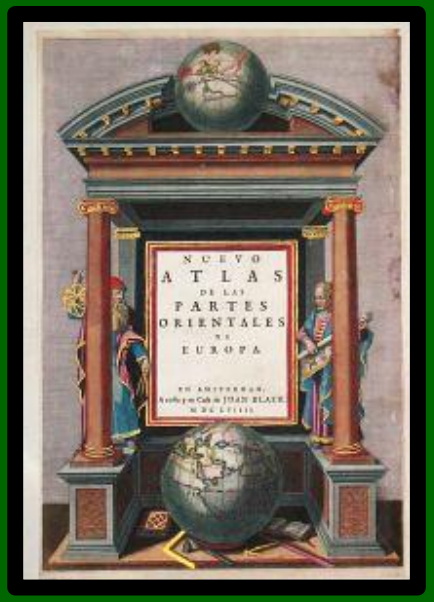

<u>ΜΑΡΙΝΟΣ Ο ΤΥΡΙΟΣ</u>
<u>60-130 μ.Χ.</u>
Πρόδρομος της γεωγραφικής επιστήμης
Μαθηματική Γεωγραφία
Κυλινδρική προβολή
Μεσημβρινό των Μακάρων
«Γεωγραφικά»
Χάρτης του Toscanelli 1474

12 ΒΙΒΛΙΑ :3ο βιβλίο 10η Tavolae Ελλάς

9η Tavolae Θράκη

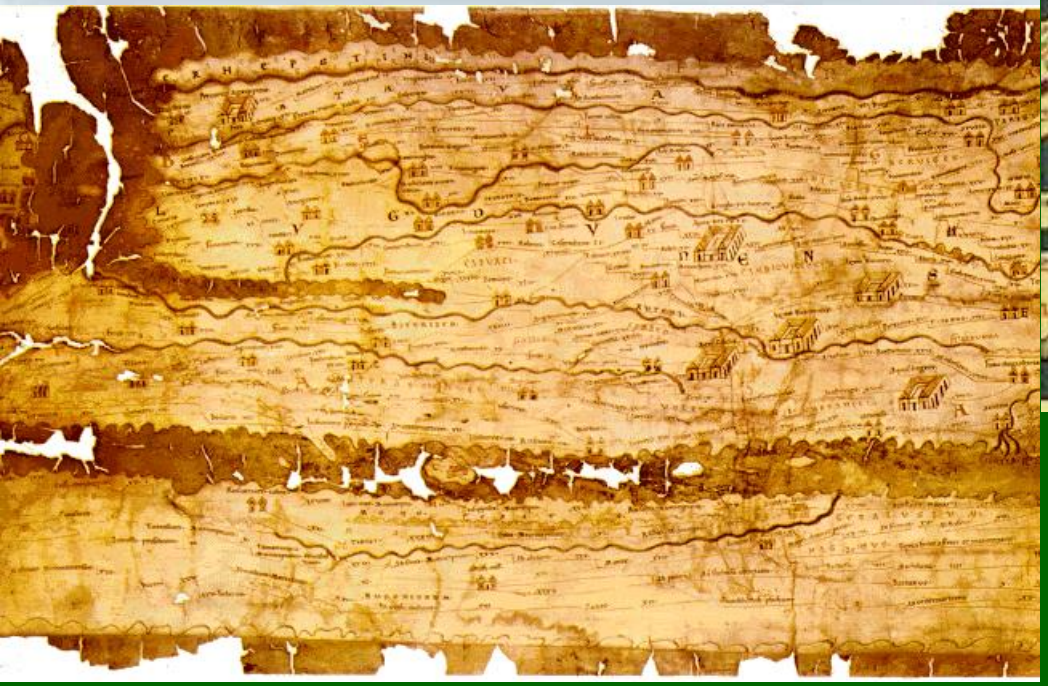

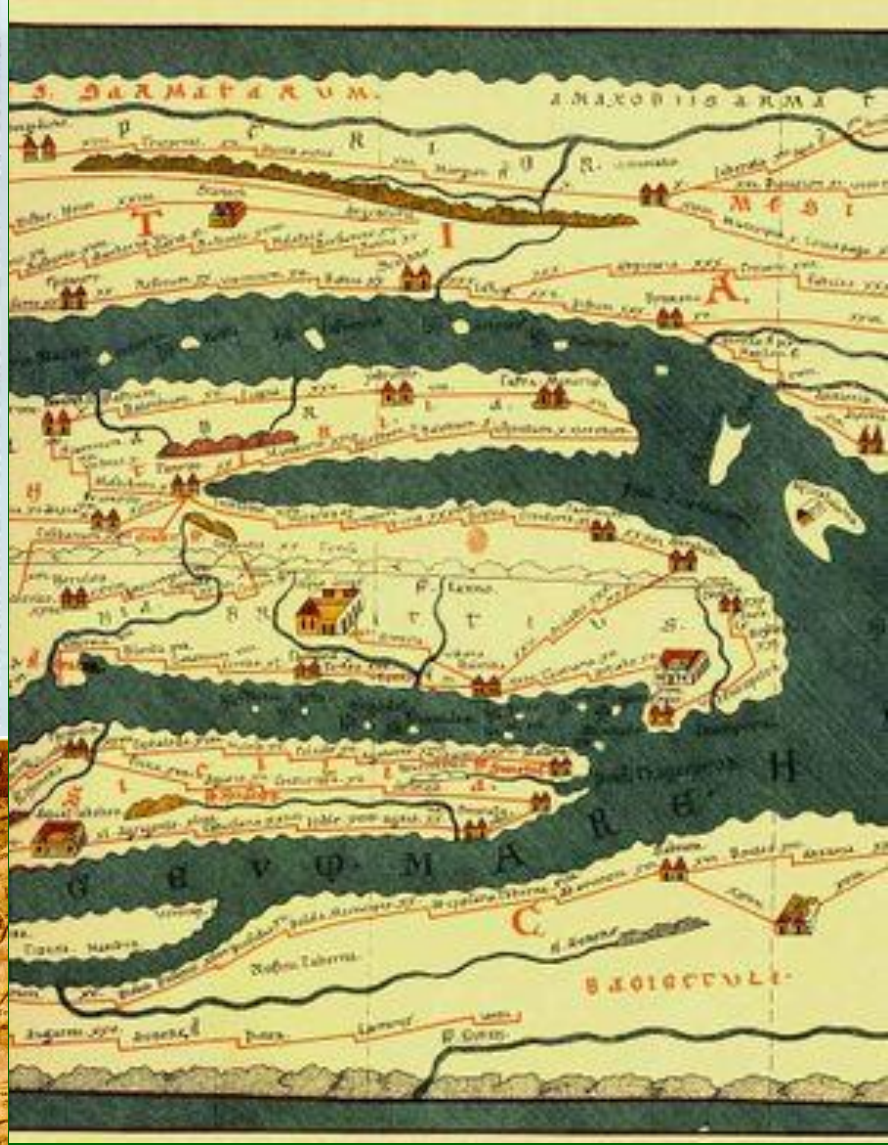

Κώδικας του Peudinger

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

ORBIS TERRARUM (Ο.Τ. ΧΑΡΤΕΣ)

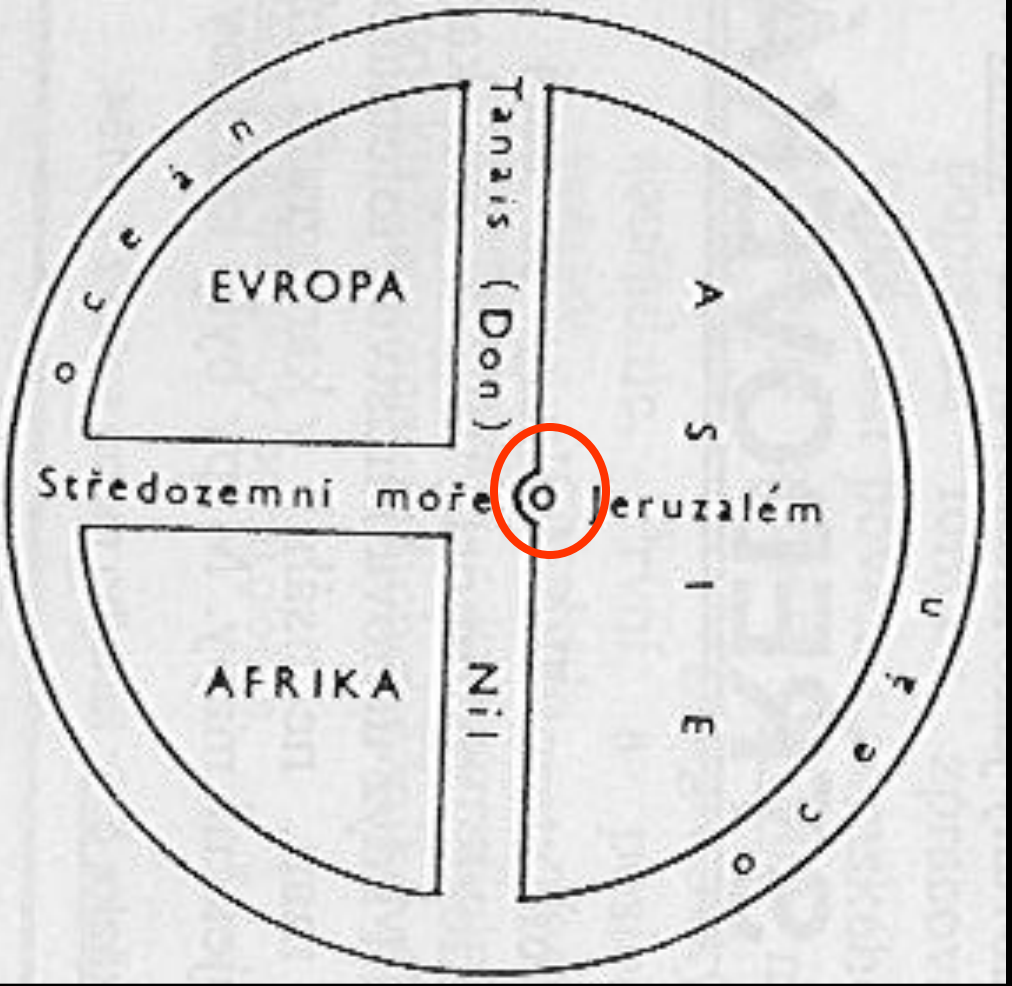
Tanais (Don)
EVROPA
Středozemní moře
Jeruzalém
AFRIKA
Nil
ASIE
oceán
oceán

ΚΟΣΜΑΣ Ο ΙΝΔΙΚΟΠΛΕΥΣΤΗΣ ~ 500 μ.Χ.

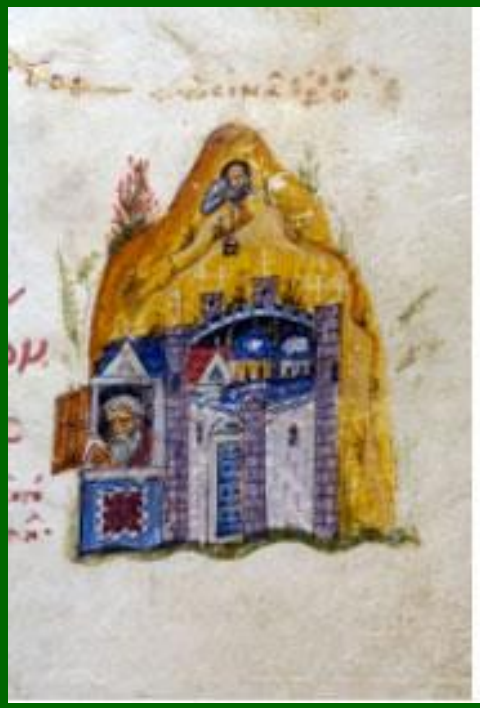

Βυζαντινά μοναστήρια

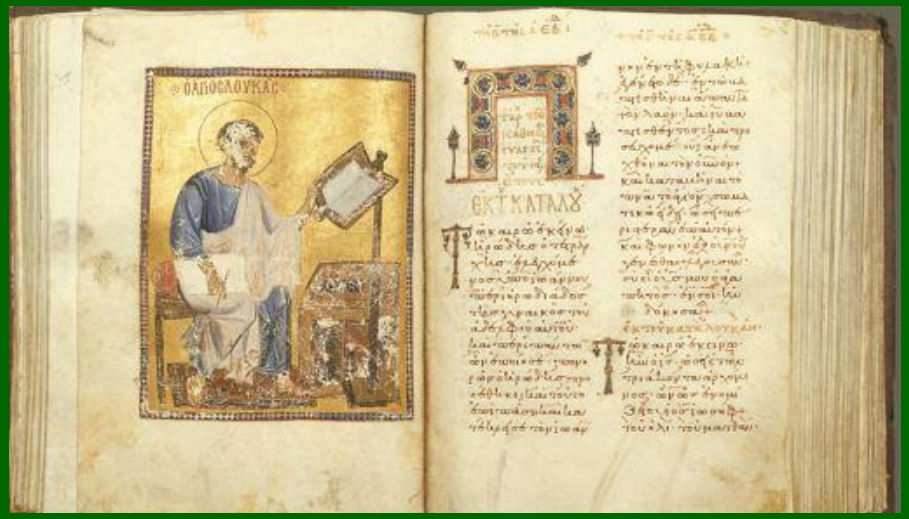

ΑΡΑΒΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑ

- **Αλ Μααμούν: 832 μ.Χ. *«Οίκος της Σοφίας»* - Λέων ο Μαθηματικός**

Χάρτες του **Αλ Ιδρίζι**
(1099-1165 μ.Χ.)

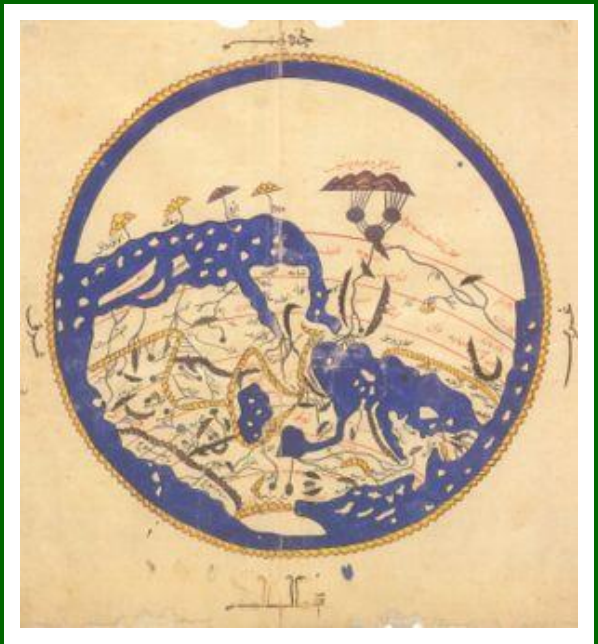

Fra Mauro, 1460

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΦΗΓΗΣΙΣ

Εξέλιξη της «ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ»

- Πτολεμαϊκή Αναγέννηση 15ος αιώνας
- Μάξιμος Πλανούδης (1260-1310)
- Εμμανουήλ Χρυσολωράς (1350-1414)
- 1406 Μετάφραση στα Λατινικά
- Jacopo d' Angelo da Scarperia (Fra Jacopo)
- 1475-1477 Πρώτα έντυπα έργα
- 1490-1500 Προσθήκη νέων περιοχών
- Ο ρόλος του Βατικανού

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΦΗΓΗΣΙΣ

ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ 13ος ΑΙΩΝΑΣ

Εκδόσεις της Γεωγραφίας του Κλαύδιου Πτολεμαίου

- 1η 1477 Μπολώνια
- 2η 1478 Ρώμη
- 3η 1482 Φλωρεντία
- 4η 1482 Ulm
- 5η1486 Ulm
- 6η 1490 Ρώμη
- ……
- 41η 1730 Amsterdam

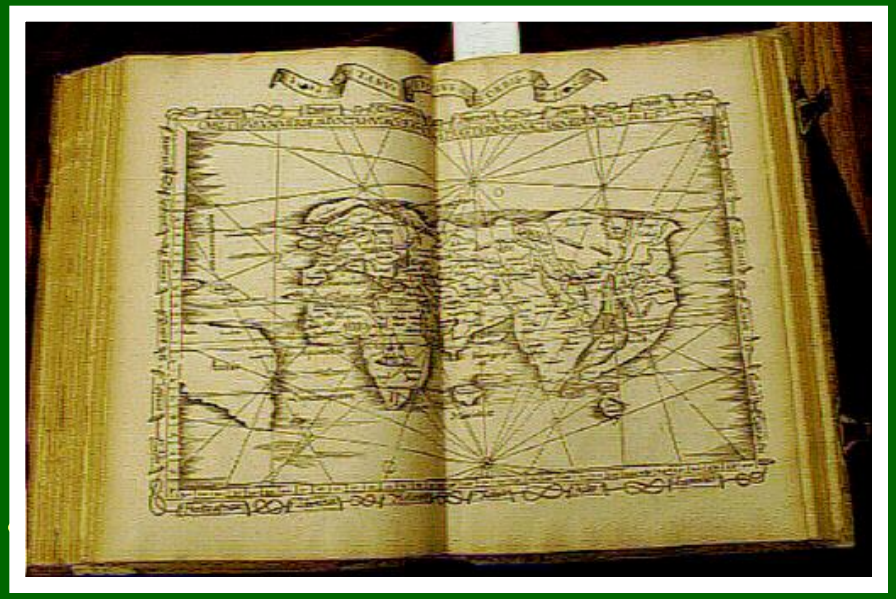

- 4 εκδόσεις κατά τον 19^{ο} αιώνα

Το πτολεμαϊκό περίγραμμα

Η Ελλάδα κατά τον Σοφιανό

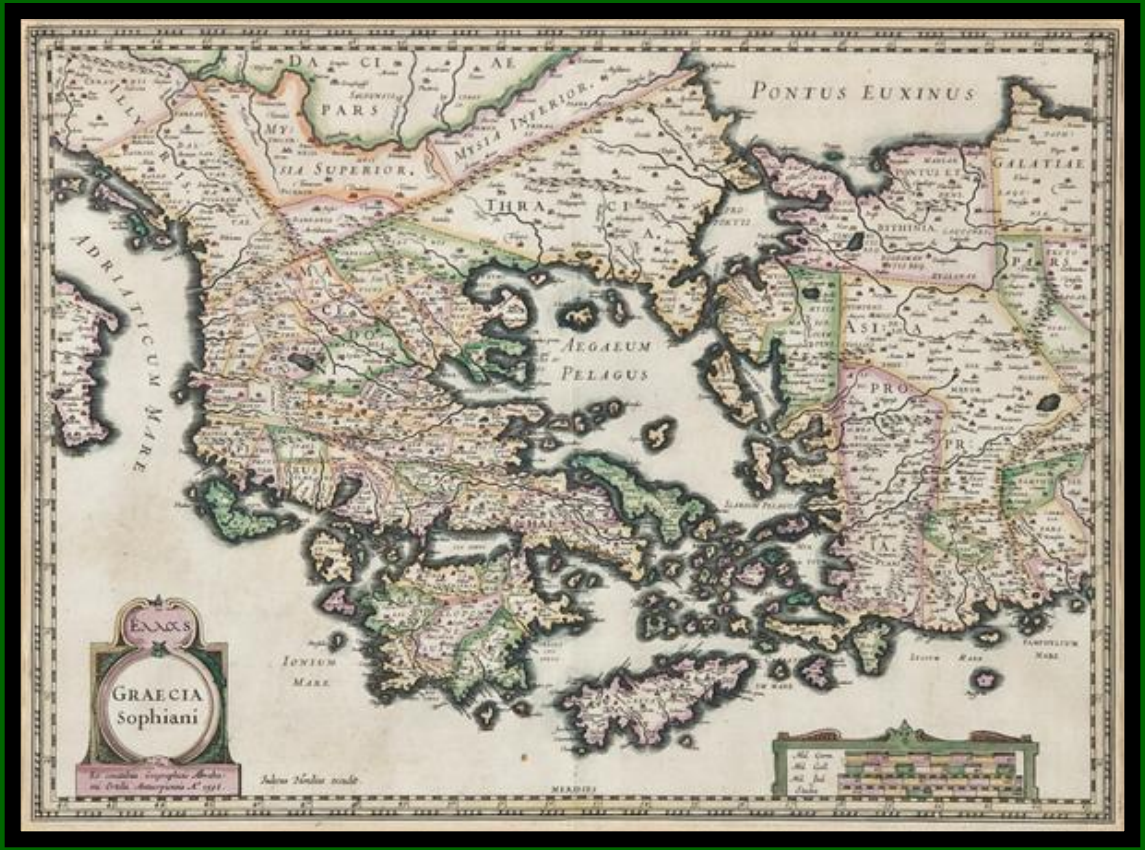

J. Hondius 1618

ΕΙΔΗ ΧΑΡΤΩΝ

Γεωγραφικοί

Ναυτικοί

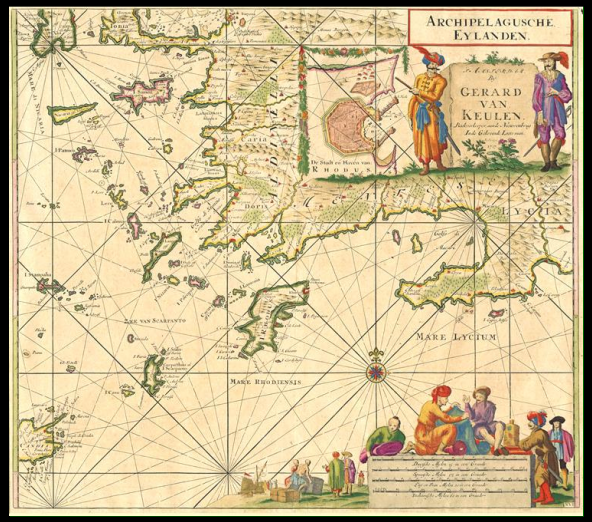

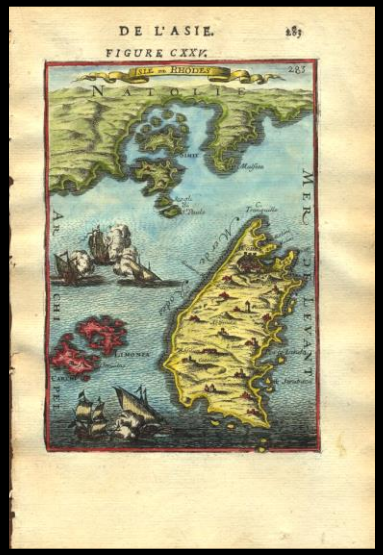

Ιζολάριο

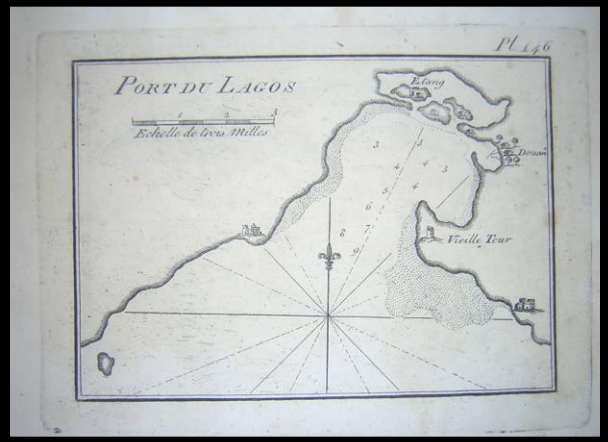

Πορτολάνοι

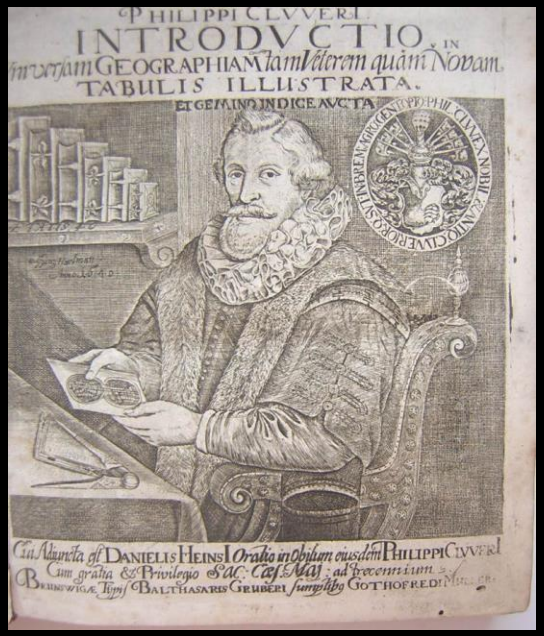

1641, P. Cluverius-G. Mueller

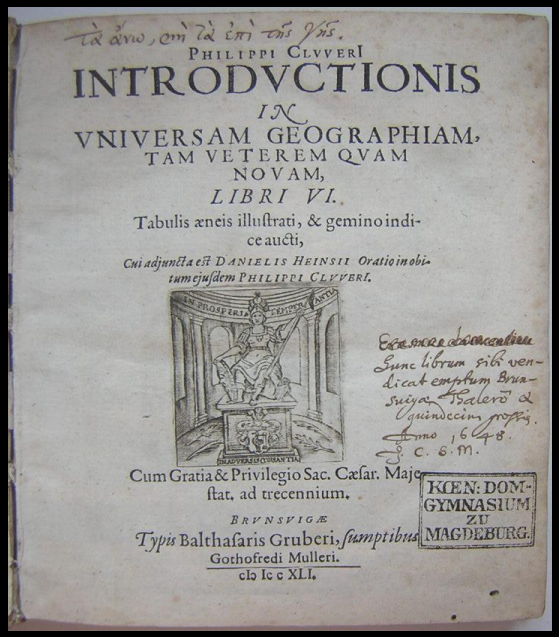
PHILIPPI CLVVERI
INTRODVCTIONIS
IN
VNIVERSAM GEOGRAPHIAM,
TAM VETEREM QVAM
NOVAM,
LIBRI VI.
Tabulis æneis illustrati, & geminoindice auĉti,
Cui adjunĉta est DANIELIS HEINSII Oratio in obitum ejusdem PHILIPPI CLVVERI.
Cum Gratia & Privilegio Sac. Cæsar. Majo
stat. ad trecennium.
BRVNSVIGÆ
Typis Balthasaris Gruberi, sumptibus
Gothofredi Mulleri.
clɔ Ic c XLI.
KIEN: DOM-GYMNASIUM ZU MAGDEBURG.

15,5 cm

ΜΕΓΕΘΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

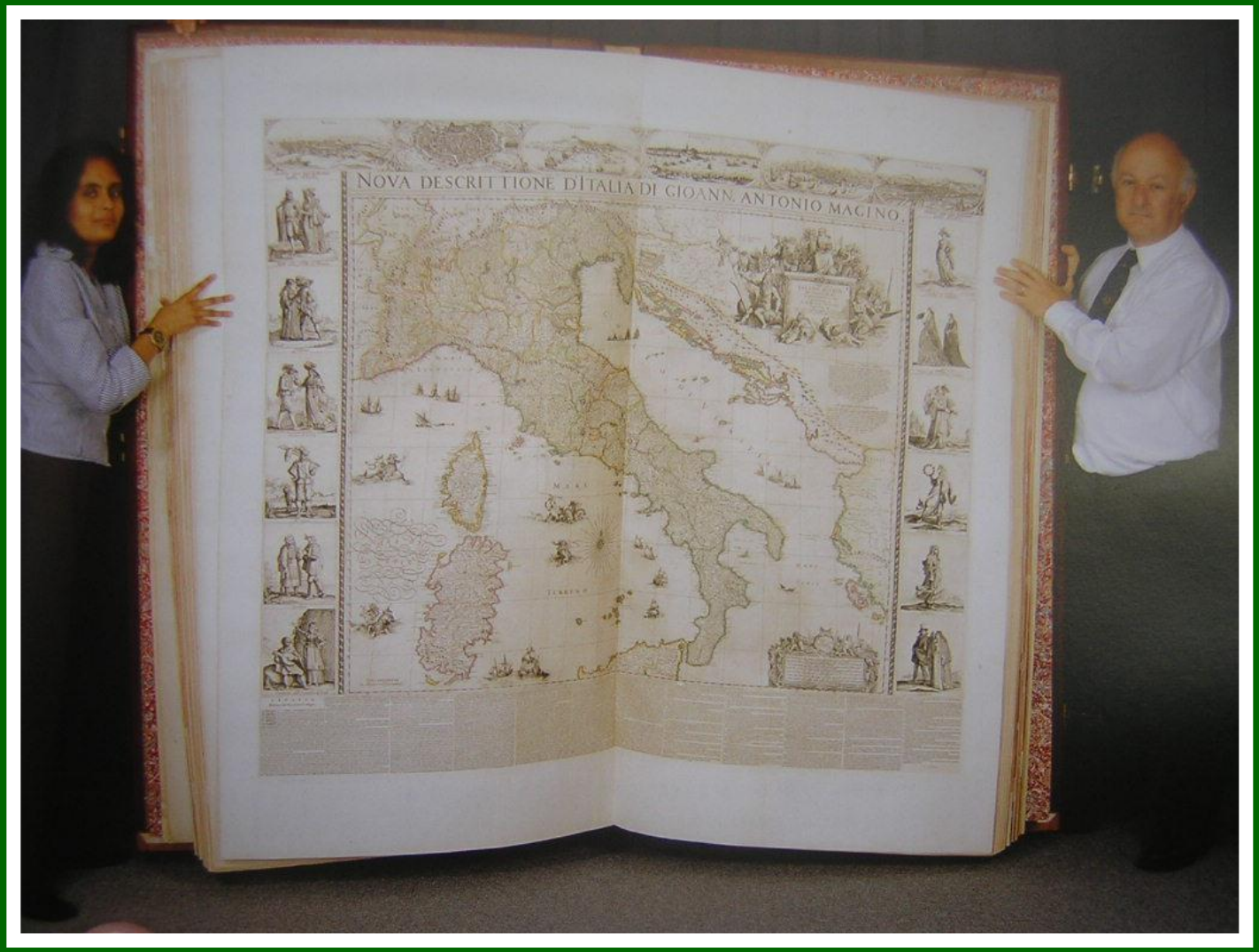

Ο Άτλαντας του Κλένκε 1614-17

Willem Janszoon - Blaue

94 cm

1715 , E. Bowen

87,5 cm

56 cm

1690, W. Berry

9 cm

1603, A. Ortelius

6 cm

X.d

In Thracia wiesen sich:

Abdera, Maronæa, Bisantha, Perinthus, Selimbria, Byzantium, so von Constantino den Namen Constantinopolis bekommen / Tiberiopolis, Peronticum, Apollonia und Anchielus. Nicopolis, Ulpia, Philippopolis, &c.

Hier kame auch zum Vorschein der Chersonesus Thraciæ, mit Lysimachia oder Hexamilio, Callipoli, diesen folgete Sestus.

1692, G. Mueller

4,2 cm

1779, A. da Rabatta & J. de Baillou

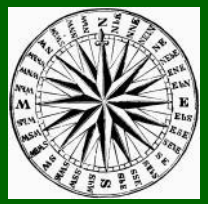

ΟΡΙΑ ΠΑΛΑΙΟΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

- 1477-1800

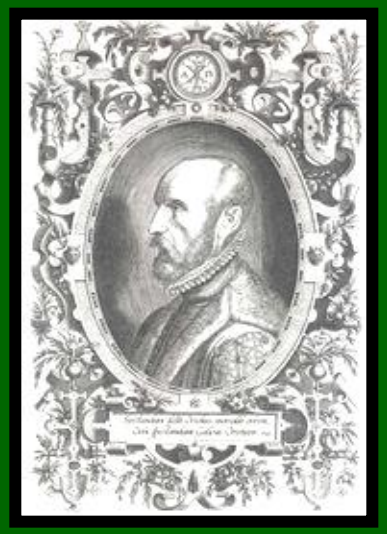

A. Ortelius

ΣΧΟΛΕΣ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

- ***Ιταλική***
- ***Γερμανική***
- ***Ολλανδική***
- ***Γαλλική***
- ***Αγγλική***

G. Mercator

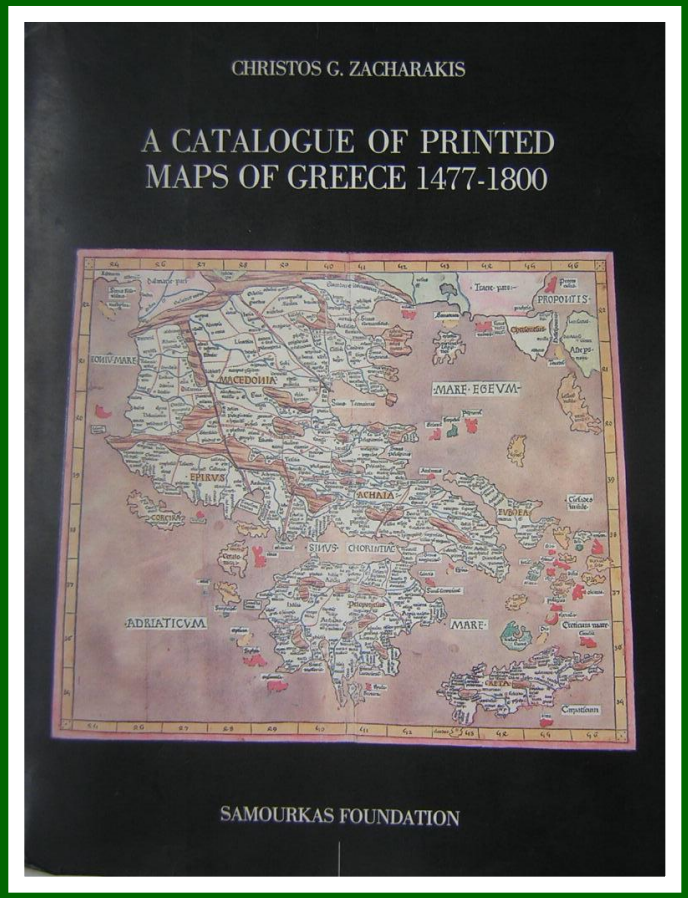
CHRISTOS G. ZACHARAKIS
A CATALOGUE OF PRINTED MAPS OF GREECE 1477-1800
SAMOURKAS FOUNDATION

1992

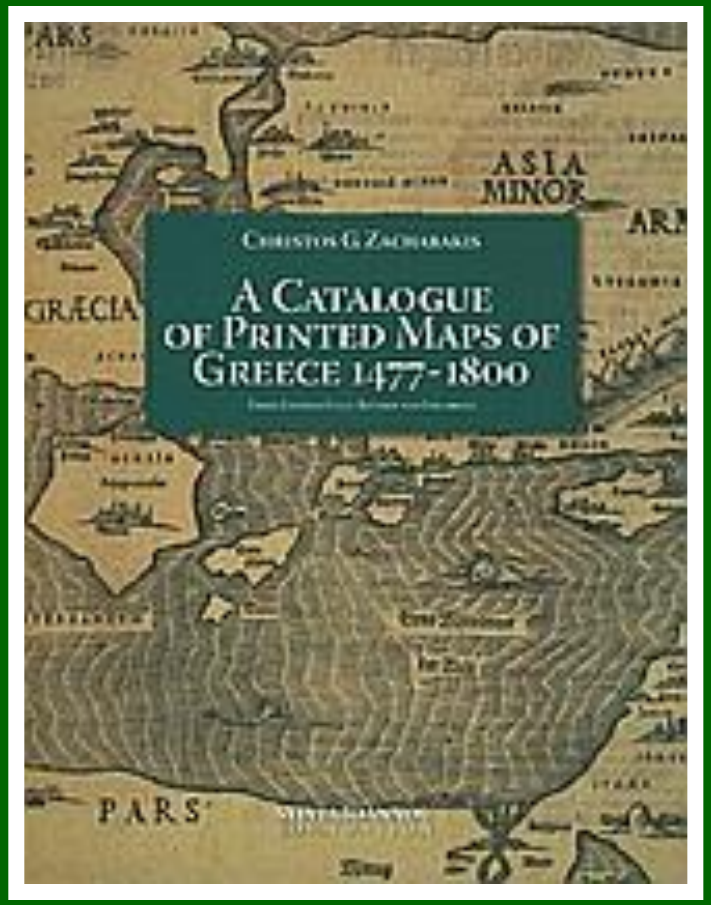
CHRISTOS G. ZACHARAKIS
A CATALOGUE OF PRINTED MAPS OF GREECE 1477-1800
ASIA MINOR
GRÆCIA
PARS

2009

ROMANIE
NATOLIE

PROPONTIS
MACEDONIA
MARE·EGEVM
EPIRVS
ACHAIA
EVBOEA
SINVS CHORINTIVS
ADRIATICVM
MARE
CRETA

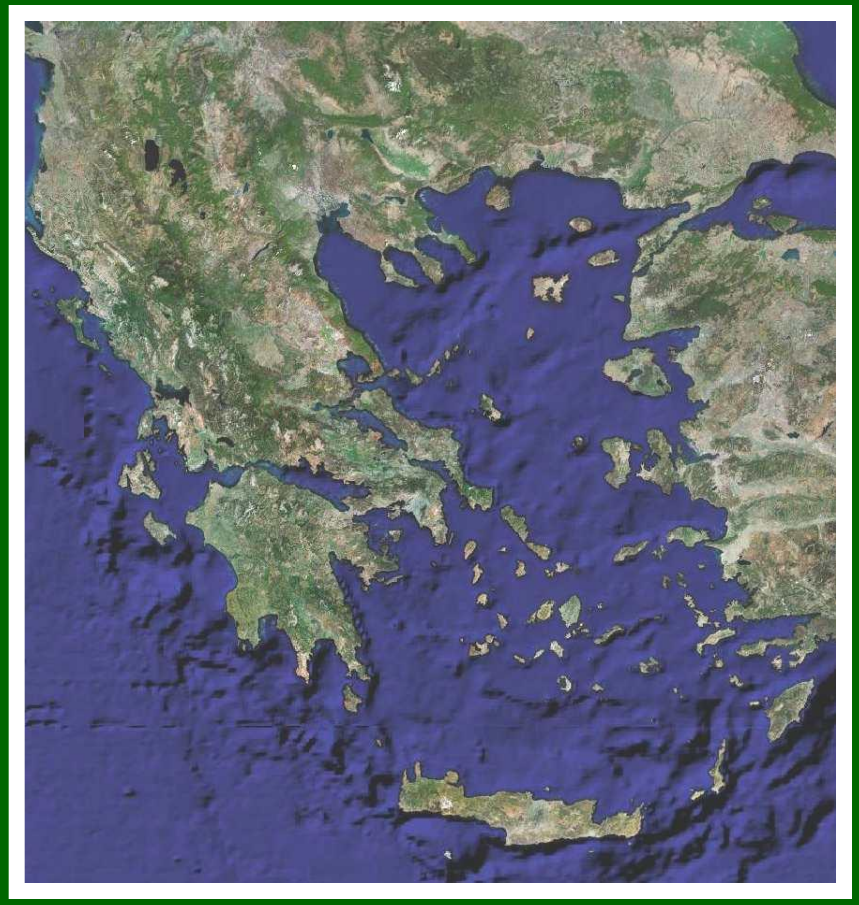

Ο χάρτης είναι το βασικό μέσο της κυριαρχίας του γεωχώρου

Tratado de Tordesilhas 7 June, 1494

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Κινεζική χαρτογραφία
Κινεζικές ανακαλύψεις

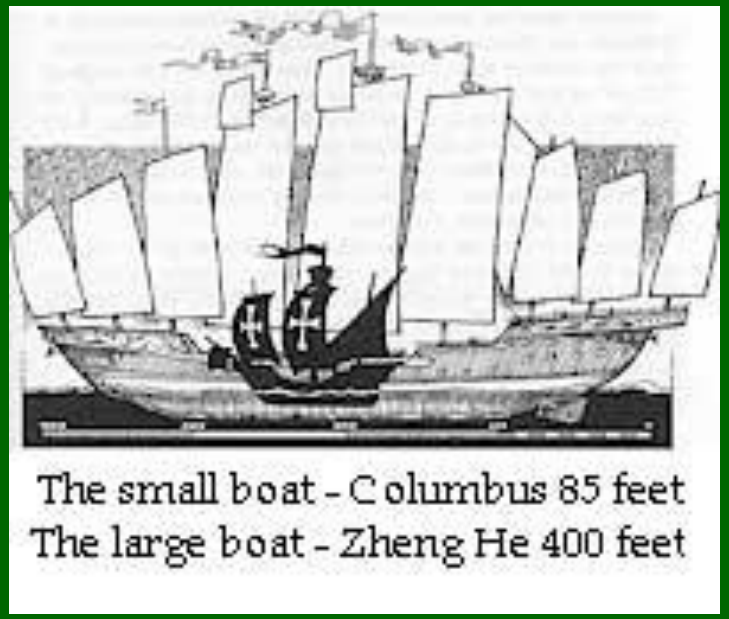

ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ PIRI REIS 1513

Ο χάρτης είναι το μάτι της Ιστορίας

Abraham Ortelius (1527-1598)

Ο χάρτης είναι ένα από τα μέσα που εκφράζουν την επικρατούσα ιδεολογία της κάθε εποχής σε επίπεδο
Ιστορικό, Φιλοσοφικό, Οικονομικό, Πολιτικό, Στρατιωτικό και Αισθητικό

Ε. Λιβιεράτος

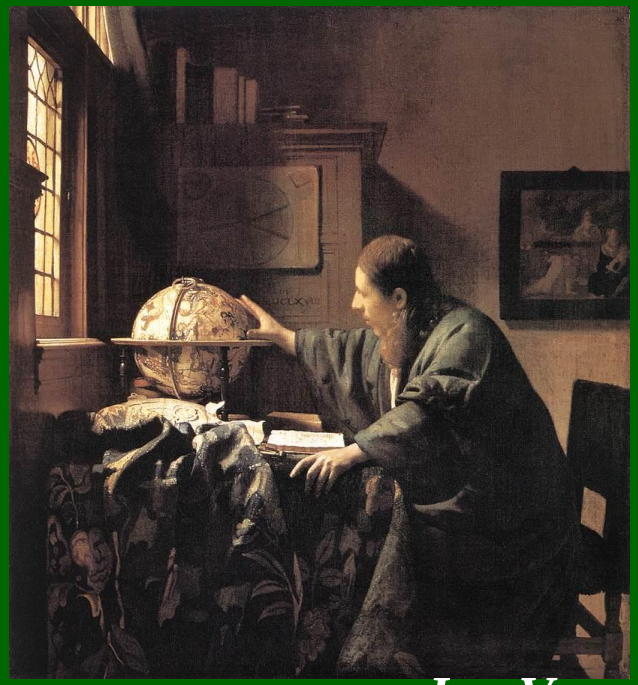

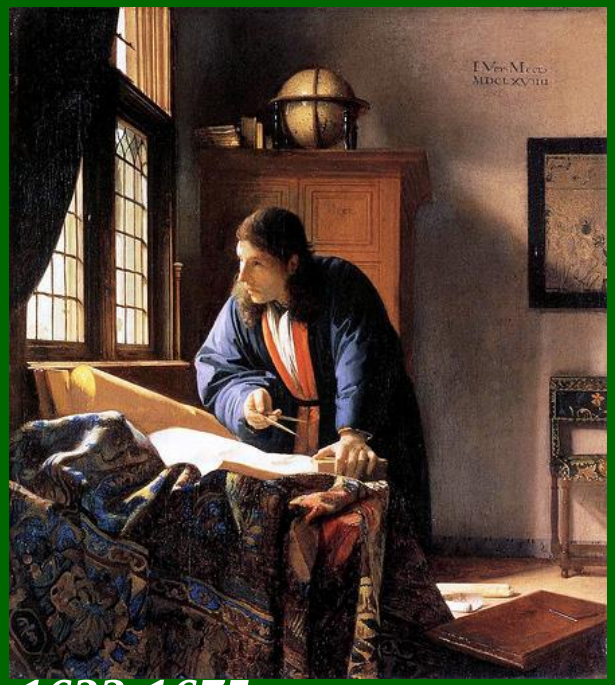
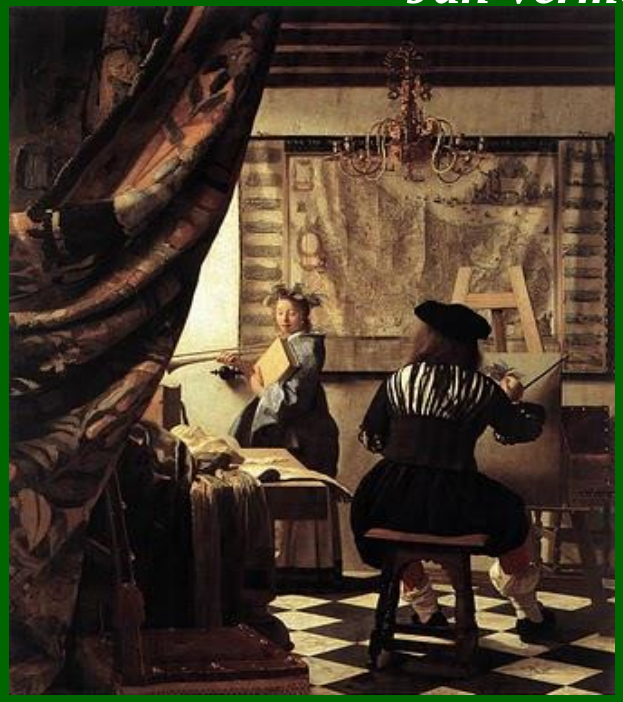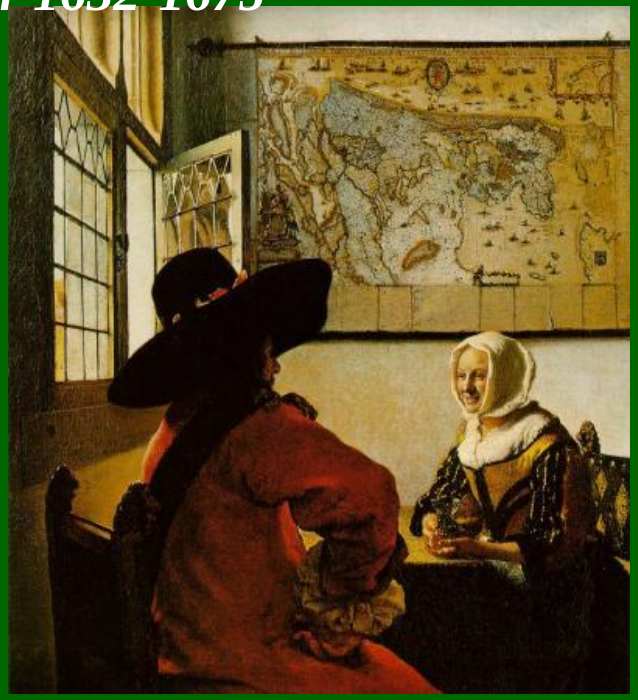
Jan Vermeer 1632-1675